

Практичний досвід розробки сценаріїв підтверджує важливість інтеграції національних культурних кодів та актуальних соціокультурних наративів для задоволення потреб сучасної аудиторії.

Отже, доходимо висновків, що процес трансформації дозвілєвих практик свідчить про високий рівень адаптивності української культури. Основними трендами є зміщення активності у цифровий простір, децентралізація культурних послуг та посилення ролі індивідуальних творчих практик як засобу подолання кризових станів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Петрова І.В. Дозвілля в історико-культурному заломленні : монографія. Київ : Кондор, 2005. 276 с.
2. Гейзінга Й. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури / пер. з англ. О. Мокровольського. Київ : Основи, 1994. 250 с.
3. Веблен Т. Теорія дозвілєвого класу / пер. з англ. Київ : Знання, 1998. 384 с.
4. Литовченко В.В. Геймінг як інструмент соціально-культурної адаптації молоді в екстремальних умовах. Культурологічний вісник. 2023. Вип. 42. С. 58–65.
5. Чміль Г.П. Візуальна культура в умовах цифрових трансформацій : монографія. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2021. 312 с.

Терешенко Н.В.

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри культури і мистецтв
Херсонського державного університету,
м. Херсон, Україна

КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ ТА ХОРЕОГРАФІЯ: ІНТЕГРАЦІЯ ТАНЦЮ В МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПРОЄКТИ ЕПОХИ ПОСТГЛОБАЛІЗМУ

Епоха постглобалізму формує якісно нову культурну ситуацію, що відзначається розмиванням традиційних соціокультурних кордонів та одночасним посиленням значущості локальних ідентичностей. Глобальні цифрові платформи, віртуальні простори та технології штучного інтелекту змінюють характер комунікації між митцями та аудиторією, породжуючи нові культурні форми й моделі співтворчості. Саме в цій динамічній ситуації хореографія набуває статусу універсальної мови руху, здатної адаптуватися до цифрового середовища, об'єднувати різні культурні традиції та створювати мультимедійні сенсові конструкції.

Креативні індустрії виступають не лише економічним сегментом, а й соціокультурним середовищем, що спрямоване на інновації, творчі експерименти та нові формати участі в культурному виробництві. Розширення інструментарію хореографа, який нині працює з VR, AR, motion-capture, 3D-анімацією, відеографією, цифровим саунд-дизайном та соціальними медіа, зумовлює якісні зміни у самій сутності танцю як мистецької практики. Таким чином, аналіз інтеграції хореографії в креативні індустрії постає актуальним як з теоретичного, так і з практичного погляду.

Креативні індустрії охоплюють широкий спектр сфер: дизайн, медіамистецтво, кіноіндустрію, геймдевелопмент, музичне виробництво, культурний менеджмент, рекламу, театральне мистецтво, цифрові платформи та інше. Їхня ключова риса — генерація символічного продукту, що поєднує естетичну цінність, інноваційність та економічний потенціал.

Для хореографії креативні індустрії відкривають:

- нові економічні моделі: танець активно використовується у рекламних кампаніях, брендингу, модних показах, впливає на позиціонування товарів та культурних продуктів;
- нові простори реалізації: цифрові сцени, стрімінгові платформи, соціальні мережі, інтерактивні інсталяції, відеоігри;
- нові професійні ролі: хореограф-аніматор, медіа-хореограф, режисер руху для VR/AR-проектів, консультант із пластики та невербальних комунікацій.

Такі зміни сприяють утворенню синтетичних форм мистецтва, в яких танець набуває функції не лише виразного засобу, а й важливого елемента концептуальної структури культурного продукту.

Постглобалізм передбачає рух від масового стандартизованого культурного простору до поліфонії локальних змістів, індивідуальних історій та транснаціональних перетинів. У хореографічній практиці це проявляється в кількох тенденціях:

- акцент на автентичність: сучасні мультимедійні проекти часто включають елементи народних танців, регіональних пластичних кодів та традиційних ритуалів;
- крос-культурні діалоги: змішання балету з урбаністичними танцями, контемпорарі з етнічними техніками, фольклору з цифровими ефектами;

- соціально-політична рефлексія: танцювальні проєкти порушують теми еміграції, війни, локальних культурних травм, ідентичності, тілесності та свободи.

Постглобалізм посилює увагу до тілесного досвіду як до інструмента осмислення світу. Тіло у танці стає засобом критики суспільних норм, способом деконструкції політичних наративів та символом опору або солідарності.

Танцювальний контент у мультимедійному просторі має нові форми реалізації

1. Відеоарт та танець

Танцювальний відеоарт - це не просто фіксація хореографії на камеру. Це автономний жанр, де застосовується:

- експериментальна операторська робота;
- монтаж, що моделює ритм руху;
- цифрові спецефекти, які трансформують пластику тіла;
- нелінійні наративні структури.

Відеоарт дозволяє створювати хореографічні образи, які фізично неможливо реалізувати на сцені - наприклад, фрагментацію тіла, множинність виконавця, розчинення у просторі.

2. Motion-capture та 3D-анімація

Motion-capture став ключовою технологією в кіно та ігровій індустрії. Можливості:

- запис руху професійного танцівника для створення реалістичних анімацій;
- використання даних руху для генерації нових рухових патернів штучним інтелектом;
- поєднання фізичного та цифрового виконавця у гібридних сценах.

Це формує новий тип хореографа - медіаспеціаліста, здатного працювати з даними руху.

3. VR/AR та імєрсивні проєкти.

VR-перформанси дозволяють глядачеві "входити" в танець, перетворюючи його на інтерактивного суб'єкта. AR-технології виводять танець у міський простір, надаючи йому мобільності та відкритості. Імєрсивні інсталяції руйнують межі між сценою та залом, між виконавцем і аудиторією.

Міждисциплінарність визначає сучасний творчий процес. Хореографія активно взаємодіє з:

- театрологією - створюються експериментальні перформанси, де рух стає драматургічною мовою;
- музичною інженерією - танець реагує на генеративний звук або навпаки змінює звучання;
- візуальними мистецтвами - проєкції, мапінг, голограми розширюють сценічний простір;
- модою та костюмографією - розробка smart-costume з сенсорами;
- соціальними науками - дослідження впливу руху на соціальні групи, інклюзивність танцю, тілесність у культурі.

У багатьох міжнародних фестивалях домінують саме проєкти, де танець є частиною складної концептуальної системи, а його роль розширюється до інтерактивного або аналітичного інструменту.

Освітній аспект: підготовка хореографа нового покоління.

Сучасна освіта повинна:

- включати дисципліни з цифрових технологій;
- навчати студентів роботі з відео, графікою, VR/AR та motion-capture;
- розвивати критичне мислення та здатність до міждисциплінарних проєктів;
- готувати фахівців до роботи на міжнародному ринку креативних індустрій.

Суттєве значення має формування навичок:

- управління проєктами;
- PR і просування культурних продуктів;
- партнерської співпраці з технічними спеціалістами.

Хореограф нової генерації - це художник-креатор, менеджер, дослідник і технологічний інноватор одночасно.

Виклики та перспективи. Проблеми й ризики інтеграції хореографії в цифрове середовище включають:

- можливе зниження значущості живого танцю;
- конкуренцію між фізичним виконавцем і цифровими аватарами;
- етичні питання щодо використання даних тіла, біометричних даних;
- проблему авторського права на рухові патерни;
- ризик поверхневих мультимедійних ефектів без глибокого змісту.

Перспективи є не менш масштабними:

- розвиток нових естетик руху та "гібридної тілесності";
- поява нових жанрів: хореографічний VR-фільм, інтерактивний перформанс, танцювальна голограма;
- формування глобальних спільнот хореографів у цифрових екосистемах;
- можливість культурної дипломатії засобами танцю через мультимедійні платформи.

Отже, інтеграція хореографії до системи креативних індустрій у добу постглобалізму стає потужним фактором розвитку сучасної культури. Синтез танцю з цифровими технологіями, міждисциплінарними практиками та медіа-арту не тільки розширює межі професійної діяльності хореографа, але й сприяє утворенню нових форм культурної комунікації. Постглобалістичні процеси, з їхнім прагненням до локальності й автентичності, стимулюють появу оригінальних хореографічних наративів і рішень. Хореографія стає не лише мистецтвом руху, а ключовим інструментом інтерпретації реальності, творення культурних смислів і впливу на соціальний дискурс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузнецов С., Левченко М., Терешенко Н. Мистецька освіта в сучасному світі: інтерактивні додатки та онлайн-платформи для розвитку таланту та креативності. інноваційна педагогіка 2024. вип. 70. С. 198-202 DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.2.41>
2. Левченко М., Терешенко Н., Рехліцька А. Інноваційні методики викладання сучасного хореографічного мистецтва. Fine art and culture studies, 2023. С. 48-55 DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-1-7>
3. Рехліцька А., Терешенко Н., Ширин Т. Роль візуалізації та мультимедіа у підвищенні ефективності мистецької освіти для хореографів. Вісник науки та освіти. № 5 (23). 2024. С. 1362 - 1374 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-1362-1374](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-1362-1374)

Туркало Р.В.

аспірант спеціальності Культурологія,
кафедра культурології Маріупольського
державного університету, м. Київ, Україна

НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ КОД ПІДПІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ КАРЛА ЗВІРИНСЬКОГО В ПЕРІОД ТОТАЛІТАРИЗМУ

У сучасному науковому дискурсі особливої ваги набуває переосмислення досвіду українського художнього опору другої половини ХХ ст., який